

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לעניני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

גיליון 19 | מאי 2005

חברה - כתב עת סוציאליסטי לעניני חברה,
כלכלה, פוליטיקה ותרבות
כתב העת יוצא באחריות יסו"ד -
ישראל סוציאל-דמוקרטית
מערכת: קהילת פזחה 21 א' תל אביב 69404
gilatg@post.tau.ac.il
עורכים: יפתח גולדמן, גילי גופר, אודי מנור
מערכת: אבי בראלי, חודי נתן, ניר מיכאלי,
עופר סיטמן, דנה שני-עצמון
עזרה גם: ענת חולתא, אביתר כפכפי, יונתן לבנה
צילום: יוני משאלי, ליהי קורן,
לשכת העתונות הממשלתית, stock.xchng
עיצוב: ליהי קורן | ערך
דפוס: גרפילי
מחיר: 10 שקלים לגיליון
בסיוע קרן המיסדים ע"ש י. אפרת, י. בראלי,
ש. גורן, א. זברסקי, י. חורין, ה. שנקר

”לקחי שביתת 1997 מראים שבמאבק ארגוני, המנוהל באמצעות ועדים נחושים, מסוגלים גם עובדים זמניים במשרות חלקיות להגיע להסכמים קיבוציים.”
מתוך: רטוריקה של שלילת-זכויות: שביתת הסגל הזוטר (1997) כ'תאונה היסטורית', עמ' 12

ראשית

שבעים הנהגים של מטרודן חוזרים לעבודה לאחר שזכו בהשגים לא מבוטלים: ההנהלה הכירה בועד העובדים; בוטלה הפרוצדורה של הטלת קנסות שרירותיים על עובדים (מעשה תהיה הסמכות להטיל קנסות בידי ועדת משמעת שבה נציגות לעובדים); שכר הנהגים יועלה בכ-7.5 אחוזים. אולם, העובדים נאלצו לוותר על דרישתם העיקרית: חתימת הסכם-עבודה קיבוצי (ההנהלה הסכימה להכנס למשא ומתן בעניין, אך לא יותר מכך).
מי שיטען שהעובדים התפשרו על מעט מדי, חייב לשאול את עצמו איפה היה ומה עשה הוא במשך 147 הימים של שביתת הנהגים. הצפייה שחבורת עובדים קטנה מן הפריפריה <

ביום רביעי, ה-20 באפריל (יום לפני ירידתו לדפוס של גליון זה) הסתיימה שביתת הנהגים בחברת 'מטרודן' בבאר-שבע - שביתת העובדים הארוכה ביותר בתולדות מדינת ישראל. במשך חמישה חודשים נאבקו הנהגים על זכויות העובדים הבסיסיות שלהם כנגד הנהלה אטומה שהתעמרה בעובדיה. הם עמדו בנחישות מול סרבנותם של ראשי החברה, מול מצוקתם של תושבי באר-שבע (שנשללה מהם התחבורה הציבורית) ומול פעילותו המרושעת של שר התחבורה מאיר שטרית, שהתערב ברגל גסה בסכסוך עבודה לגיטימי בחברה פרטית, ועשה כל שביכולתו (וקצת מעבר לכך) על-מנת לשבור את השביתה.

חברה

כתב עת סוציאליסטי
לענייני חברה, כלכלה, פוליטיקה ותרבות

<<

תשנה מן היסוד את מצב יחסי העבודה וזכויות העובדים בישראל היא צפיה מפורכת. באופטימיות מפוכחת אפשר לומר, שנהגי מטרודן, גם אם לא הצליחו לשנות את המגמה הכללית במצבם של העובדים, הצליחו לפחות לעצור את ההתדרדרות.

אין מתאים מגליון האחד במאי, שחל השנה ממש בתום ימי הפסח, בכדי לרדן בהתארגנות עובדים. זה לא נושא פופולארי; ערוצי הטלוויזיה מעדיפים לשרד כתבות צבע על חולים, על עניים ועל רעבים. הם מצטלמים יותר טוב מעובדים מנוצלים. גם 'פעילים חברתיים' מסוימים בכמה מן ה'עמותות החברתיות' מתחילים לנוע באי נוחות כשהדיון עובר משיח ה"חמלה" על החלשים לעיסוק בזכויות החברתיות, המשפטיות והפוליטיות של העובדים. קשה לאהוב איגודי עובדים. קל להשתכנע מן התעמולה הארסית של משרד האוצר, המציגה את אנשי האיגודים כחבורה של אינטרסנטים כוחניים. קל להזדעזע מ"גילויים" יזומים ומוטים על "שחיתויות" של ראשי איגודים. קל לצייר את ההסתדרות כמערכת בירוקרטית מסואבת המשרתת את העובדים החזקים ובעיקר את שימורה העצמי. אבל עבודה מאורגנת היא תנאי הכרחי לחברה בריאה ולכלכלה צודקת. היא תנאי הכרחי לדמוקרטיה.

דמוקרטיה פירושה משטר של חירות. וחירות

פירושה יכולתו של כל אדם להשתתף בקבלת ההחלטות הנוגעות לחייו - ובתחום העבודה כמו בכל תחום אחר (או יותר מבכל תחום אחר). איגוד העובדים הוא אמצעי שמאפשר לעובד השכיר מן השורה לפעול בתחום יחסי-העבודה כמקבל החלטות, ולא רק כמקבל הוראות או מקבל נדבות. אף אחד לא מבין זאת יותר טוב משר האוצר שלנו ופקידי משרדו. לא לחינם הם מציגים בגאווה את "שבירת העבודה המאורגנת" כאחד ההשגים החשובים שלהם. לכן ראוי שהמאבק להצלת העבודה המאורגנת יעמוד בראש סדר העדיפויות של כל סוציאליסט ושל כל שוחר-דמוקרטיה.

המדרש מספר, שבשעה שחנו בני-ישראל על הים, היו השבטים מתנצחים ביניהם: זה אומר "אין אני יורד לים תחילה" וזה אומר "אין אני יורד לים תחילה". קפץ נחשון בן עמינדב לתוך גלי הים. שבעים הנהגים של חברת 'מטרודן' הם נחשון בן עמינדב שלנו. איש לא קרע להם את הים - לא אל, ולא מלאך ולא שליח. הם קפצו למים הסוערים.

147 ימים עמדו נהגי 'מטרודן' במאבק על זכויותיהם הלגיטימיות ובמאבק על עתידה של הדמוקרטיה בישראל. נודה להם על נחישותם, נבקש את סליחתם על כל מה שיכולנו לעשות ולא עשינו, נאחל להם ולנו חג פועלים שמח.

עמותת יסו"ד
וכתב העת 'חברה'
אבלים על

אסתר אלכסנדר

מורה, חברה ולוחמת
שהלכה לעולמה

ומשתתפים בצער
המשפחה.

הגותה ומשנתה הכלכלית
והחברתית יהיו נר לרגלינו

אין לנו כסף לחדעות
ענק אך יש לנו כתב עת
עשיר במאמרים ודיונים
בסוגיות חברתיות
מתוך גישה ביקורתית

חברה

במה לענייני חברה

הנאבקת למען הצדק החברתי.

גיליון הסתיו מוקדש כולו לנשים בישראל: הזמנה
לפגישה עתידית בין הפמיניסטים לדמוקרטיה

22 מאמרים מאת חוקרים וחוקרות מהאקדמיה
ומשדה הפעילות הציבורית והמאבק

חפנה - רבעון בלתי תלוי היוצא לאור

על ידי יד טבנקין ויד יערי

חזיר הגיליון: 20 ₪, חנוי שנתי 50 ₪

להשיג יד טבנקין, רמת אפנל 52960 טל. 5344458

אוניברסיטת חיפה החוג לתולדות ישראל

■ זו השנה השלישית מתקיים בחוג לתולדות ישראל מסלול לימודים ייחודי למעוניינים, המשלב לימודים אקדמיים במסגרת אישית, בסביבת לימודים קבוצתית המאפשרת לימוד מקיף ומעמיק בשאלות מתחומי ההיסטוריה, מחשבת ישראל, מדיניות ומחשבה חברתית.

■ הלימודים יתקיימו במסגרת דו-חוגית המאפשרת בחירה של חוג נוסף, בכל אחת מפקולטאות האוניברסיטה, לפי העדפת התלמיד. כמו כן ניתן ללמוד את התכנית במסגרת חד-חוגית.

■ חלק מהלימודים מתקיימים בקורסים ייחודיים הנבנים בשיתוף עם הלומדים.

■ לימודי התוכנית מתקיימים ביום מרוכז.

■ הכרה בלימודים קודמים על בסיס אישי.

לקבלת פרטים נא לפנות לורדית או אבישג מהחוג לתולדות ישראל.
טל. 04-8240945 פקס. 04-8252037 דוא"ל: vgarber@univ.haifa.ac.il